

INTERNATIONAL MONETARY FUND

Press Release No. 19/173
FOR IMMEDIATE RELEASE
17 մայիսի 2019 թ.

International Monetary Fund
Washington, D.C. 20431 USA

ԱՄՀ Գործադիր խորհուրդը հաստատեց 248.2 միլիոն ԱՄՆ դոլար գումարով «Սթենդ-Բայ» վարկային պայմանավորվածությունը Հայաստանի հետ

- ԱՄՀ-ն հաստատեց Հայաստանի հետ 248.2 միլիոն ԱՄՆ դոլար գումարով 36-ամսյա «Սթենդ-Բայ» վարկային պայմանավորվածությունը (SBA): Հայաստանի իշխանությունները նշել են, որ պայմանավորվածությունը դիտարկելու են որպես կանխագուշակյալ, և մտադիր չեն նոր SBA-ն օգտագործել, եթե ցնցումների հետևանքով վճարային հաշվեկշռի կարիքներ չառաջանան:
- SBA-ը կսատարի իշխանությունների՝ տնտեսության հիմնարարների և քաղաքականության կառուցակարգերի ամրապնդմանն ուղղված ջանքերը: Այն կօգնի նաև կառավարման և գործարար միջավայրի բարելավման հետ կապված կառուցվածքային բարեփոխումների արդյունավետ իրականացմանը:
- Իշխանությունները հավատարիմ են կայուն հարկաբյուջետային ուղուն, որին աջակցում է հարկաբյուջետային կանոնը՝ միաժամանակ ենթակառուցվածքի բարելավման և սոցիալական կարևորագույն ծախսերի համար հնարավորություն ստեղծելով:

Արժույթի միջազգային հիմնադրամի (ԱՄՀ) Գործադիր խորհուրդն այսօր հաստատեց Հայաստանի հետ 36-ամսյա «Սթենդ-Բայ» վարկային պայմանավորվածությունը, որի գումարը կազմում է 180 միլիոն ՓՀԻ (շուրջ 248.2 միլիոն ԱՄՆ դոլար կամ ԱՄՀ-ում Հայաստանի քվոտայի շուրջ 139.75 տոկոսը):

Խորհրդի հաստատման պահից 25.714 միլիոն ՓՀԻ (շուրջ 35.5 միլիոն ԱՄՆ դոլար) անմիջապես հասանելի է դառնում Հայաստանին, իսկ մնացած գումարը հասանելի կդառնա վեց կիսամյակային ամփոփիչ ստուգումների արդյունքներով:

Հայաստանի իշխանությունները նշել են, որ պայմանավորվածությունը դիտարկելու են որպես կանխագուշակյալ և մտադիր չեն նոր SBA-ից օգտվել, եթե ցնցումների հետևանքով վճարային հաշվեկշռի կարիքներ չառաջանան: Ցնցումներից ապահովագրելուց բացի, պայմանավորվածությունը կսատարի տնտեսության հիմնարարների և քաղաքականության ամրապնդման իշխանությունների ջանքերը:

Այն կօգնի նաև կառուցվածքային բարեփոխումների արդյունավետ իրականացմանը, մասնավորապես՝ կապված կառավարման և գործարար միջավայրի բարելավման հետ:

Գործադիր խորհրդի քննարկումից հետո Կառավարիչ տնօրենի տեղակալ և նախագահի պաշտոնակատար պրն. Միթսուհիրո Ֆորուսավան հանդես եկավ հետևյալ հայտարարությամբ.

«Վերջին տարիներին Հայաստանը շարունակել է առաջընթաց գրանցել մակրոտնտեսական և ֆինանսական կայունության պահպանման և աճը խթանող կառուցվածքային բարեփոխումների ուղղությամբ: Տնտեսական ակտիվությունն ուժեղացել է, իսկ պետական պարտքը սկսել է նվազել: Գնաճը վերահսկվում է, ֆինանսական համակարգի կայունությունը՝ պահպանվում, միջազգային պահուստները համարժեք են գնահատվում: Այնուհանդերձ, ավելի հավասարակշռված և ներառական աճին նեցուկ լինելու համար անհրաժեշտ է շարունակել բարեփոխումների ջանքերը՝ անհավասարակշռությունների նվազեցմամբ, գործարար միջավայրի բարելավմամբ և կառավարման ամրապնդմամբ, աղքատության ու գործազրկության նվազեցման միջոցառումների առաջ մղմամբ:

«Եռամյա «Սթենդ-բայ» վարկային պայմանավորվածությունը կաջակցի ավելի դինամիկ, կայուն և ներառող տնտեսության անցում կատարելու իշխանությունների նպատակին: Պայմանավորվածության կանխազգուշական բնույթը կապահովագրի արտաքին ցնցումներից: Իշխանությունները հավատարիմ են կայուն հարկաբյուջետային ուղուն, որին օժանդակում է հարկաբյուջետային կանոնը, միևնույն ժամանակ ստեղծելով կարևորագույն ենթակառուցվածքների բարելավման և սոցիալական ծախսերի իրականացման հնարավորություն: Անհրաժեշտ է, որ նշված նպատակներն ուղեկցվեն հարկային վարչարարության բարելավման և գույքի հարկման արդիականացման միջոցառումներով:

«Դրամավարկային քաղաքականության հետագա ամրապնդումը կբարելավի դրամավարկային քաղաքականության արդյունավետությունը և կօգնի գնաճը վերադարձնել իր միջնաժամկետ թիրախին: Կձեռնարկվեն նաև ֆինանսական համակարգի պաշտպանության, կապիտալի շուկաների հետագա զարգացման և ֆինանսների հասանելիության բարելավման միջոցառումներ:

«Կառուցվածքային բարեփոխումների կուռ փաթեթի վճռական իրականացումը կօգնի կայուն և ներառական աճի խրախուսմանը՝ մասնավոր հատվածի զարգացումը խթանելու, ավելի շատ ՕՈՒՆ ներգրավելու և դիվերսիֆիկացումը մեծացնելու միջոցառումների միջոցով: Օգտակար կլինեն նաև մարդկային կապիտալի բարելավման և աշխատուժի կազմում կանանց մասնակցության մեծացմանն ուղղված քայլերը»:

Հավելված

ԱՄՀ աջակցությամբ 2014-17 թթ. ծրագրի ավարտից սկսած ([տե՛ս թիվ 14/88 մամլո հաղորդագրությունը](#)) պահպանվել է տնտեսական և ֆինանսական կայունությունը՝ իսկ մակրոտնտեսական քաղաքականության իրականացումը եղել է հուսալի: Չնայած աստիճանական բարելավումներին՝ համեմատաբար բարձր են մնում աղքատությունն ու գործազրկությունը, դառնալով արտագաղթի և աշխատուժի կրճատման պատճառ:

Նշվածի ֆոնին՝ ձևավորված նոր կառավարությունը, որը սկսեց պաշտոնավարել 2018 թ. քաղաքական խաղաղ անցումից հետո, 2019 թ. տվեց հնգամյա տնտեսական ծրագրի մեկնարկը: Նշված վճռորոշ պահը Հայաստանին ընձեռեց նոր հնարավորություն՝ օլիգարխիկ տնտեսական համակարգը շտկելու և կոռուպցիայի դեմ պայքարելու համար: Կառավարության ծրագրի առանցքում կառուցվածքային բարեփոխումների առաջ մղումն է՝ լայնահենք ներառական աճի ապահովման և մակրոտնտեսական կայունության պահպանման կուռ քաղաքականության համար: Նշված ծրագրին օժանդակելու համար իշխանությունները դիմեցին Հիմնադրամի «Սթենդ-Բայ» վարկային պայմանավորվածություն (SBA) ձեռք բերելու խնդրանքով:

Ծրագրի ամփոփում

Կառավարության 2019-23 թթ. ծրագիրը, որին աջակցում է SBA-ը, ունի մակրոտնտեսական կայունությունը պահպանելու և ավելի բարձր ու ներառական աճի խթանման նպատակ: Այն հենվում է չորս հենասյուների վրա. (i) հարկաբյուջետային քաղաքականության խարսխումը հարկաբյուջետային կանոնի վրա՝ պարտքի կայունության պահպանման և առաջնահերթ (սոցիալական և կապիտալ) ծախսերի իրականացման հնարավորություն ստեղծելու համար, (ii) դրամավարկային քաղաքականության կառուցվածքի առավել ուժեղացումը և ճկուն փոխարժեքի համակարգի պահպանումը, (iii) ֆինանսական համակարգի պաշտպանությունը և ֆինանսական մատչելիության բարելավումը և (iv) կառուցվածքային բարեփոխումների կուռ փաթեթի իրականացումը՝ ներառականության և կառավարման շեշտադրման նորացմամբ:

Աճին նպաստող հարկաբյուջետային համախմբման խթանում: Նոր պայմանավորվածությամբ աջակցություն կստանա իշխանությունների հարկաբյուջետային համախմբման շրջահայաց ծրագիրը, որն առաջնորդվում է հարկաբյուջետային կանոնով՝ կենտրոնական կառավարության պարտքը միջնաժամկետ հատվածում ՀՆԱ-ի 50 տոկոսից իջեցնելու համար: Նշվածը կուղեկցվի եկամուտների ներգրավումը բարելավելու ուժեղ ջանքերով՝ օգնելով աճը բարելավող ենթակառուցվածքների և սոցիալական ծախսերի խթանման հնարավորության ստեղծմանը: Բացի այդ, իշխանությունների հարկային բարեփոխումների ծրագրերը կուղեկցվեն փոխհատուցող կայուն միջոցառումներով՝ եկամուտների սպասվող

պակասը չեզոքացնելու համար և աղքատներին ուղղված ավելի թիրախավորված միջոցառումներով՝ հարկային համակարգն ավելի պրոգրեսիվ դարձնելու նպատակով: Միևնույն ժամանակ հարկաբյուջետային կառուցվածքային բարեփոխումները նպատակաուղղված կլինեն պետական ֆինանսների կառավարման հզորացմանը՝ հարկաբյուջետային կարգապահություն ամրապնդման և անհրաժեշտ ծախսերը, այդ թվում՝ արտաքին ֆինանսավորմամբ կապիտալ ծախսերը, պաշտպանելու համար:

Դիմակայունության բարելավում և ֆինանսական հատվածի խորացման խթանում: Հենվելով ֆինանսական հատվածի գնահատման 2018 թ. ծրագրի վրա՝ Հայաստանի Կենտրոնական բանկը կնպատակադրի (i) ֆինանսական կայունության պահպանումը՝ ռիսկի վրա հիմնված վերահսկողության դաշտը բարելավելով, (ii) մակրոպրոդեցնցիալ միջոցառումների ուժեղացումը՝ հաշվի առնելով դոլարացման բարձր մակարդակը, (iii) բանկերի արտաժողովային իրացվելիության բուֆերների ընդլայնումը և (iv) կապիտալի շուկաների առավել զարգացումը՝ երկարաժամկետ ներքին կապիտալի ավելացող առաջարկը տնտեսական զարգացումները ֆինանսավորելուն ծառայեցնելու և այն տնտեսությանն ուղղելու համար:

Կառուցվածքային բարեփոխումների աշխուժացումը: Նոր ծրագրի նպատակն է իշխանություններին օգնել՝ (i) կառավարման և հաստատությունների ուժեղացման հարցում, ինչը երկարտարիներ գոյություն ունեցող խնդիր է, (ii) գործարար միջավայրի բարելավման հարցում՝ ներդրումների ներգրավման և ավելի ներառական ու երկարաժամկետ աճի մեկնարկը տալու համար և (iii) սոցիալական ապահովության ցանցի ծրագրերի բարելավման հարցում՝ առավել խոցելի խավի համար ավելի լավ կրթության և առողջապահության հասանելիության ներառմամբ:

Աղյուսակ 1. Հայաստան՝ ընտրված տնտեսական և ֆինանսական ցուցանիշներ, 2016–23

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
	Փաստ.	Փաստ.	Փաստ.	Կանխատես.				
Ազգային եկամուտ և զներ								
Իրական ՀՆԱ (տոկոսային փոփոխություն)	0.2	7.5	5.2	4.6	4.5	4.5	4.5	4.5
Վերջնական սպառման ծախսեր, նպաստն աճին	-0.9	7.4	2.7	3.3	3.4	2.7	3.5	2.1
Հիմնական կապիտալի համախառն կուտակում, նպաստն աճին	-2.4	1.5	0.8	6.8	4.6	5.0	4.2	3.1
Պաշարների փոփոխություններ, նպաստն աճին	0.7	1.1	4.0	-4.6	0.0	0.0	0.0	0.0
Ապրանքների և ծառայությունների զուտ արտահանում, նպաստն աճին	3.1	-1.2	-1.8	-1.2	-3.4	-3.1	-3.2	-0.6

Համախառն ներքին արդյունք (միլիարդ դրամ)	5,067	5,569	6,003	6,549	7,102	7,745	8,437	9,169
Համախառն ներքին արդյունք՝ մեկ շնչի հաշվով (ԱՄՆ դոլար)	3,524	3,872	4,186	4,533	4,764	5,068	5,386	5,710
ՍԳԻ (Ժամանակաշրջանի միջին, տոկոսային փոփոխություն)	-1.4	1.0	2.5	2.1	3.0	3.7	4.0	4.1
ՍԳԻ (Ժամանակաշրջանի վերջ, տոկոսային փոփոխություն)	-1.1	2.6	1.8	2.5	3.3	3.8	4.1	4.3
ՀՆԱ դեֆլյատոր (տոկոսային փոփոխություն)	0.3	2.2	2.5	4.3	3.8	4.4	4.2	4.0
Գործազրկության մակարդակ (տոկոս)	20.2	18.6	18.1	17.9	17.7	17.8	17.7	17.6
Ներդրումներ և խնայողություններ (ՀՆԱ-ի տոկոս)								
Ներդրումներ	18.0	19.0	22.4	23.6	24.1	24.4	24.9	25.6
Ազգային խնայողություններ	15.8	16.6	13.3	16.3	16.8	17.5	18.4	19.4

Փող և վարկ
(Ժամանակաշրջանի
վերջ)

Փողի բազա
(տոկոսային
փոփոխություն)

13.1 -1.0 17.8 9.0 9.5 8.5 8.5 8.5

Փողի զանգված
(տոկոսային
փոփոխություն)

16.6 17.7 8.1 7.0 9.5 8.5 8.5 8.5

Մասնավոր
հատվածի
վարկավորման աճ
(տոկոսային
փոփոխություն)

14.4 16.9 16.4 16.0 15.5 13.0 12.5 11.0

Կենտրոնական
կառավարության
գործառնություններ
(ՀՆԱ-ի տոկոս)

Եկամուտներ և
դրամաշնորհներ

21.4 21.2 21.7 22.6 22.8 22.8 22.9 23.2

*Որից՝ հարկային
եկամուտներ*

20.1 20.2 20.6 21.0 21.3 21.5 21.7 21.9

Ծախսեր

27.0 26.0 23.5 25.2 24.9 24.7 24.7 25.0

Ընդհանուր
հաշվեկշիռը՝
դրամարկղային
սկզբունքով

-5.6 -4.8 -1.8 -2.5 -2.1 -1.9 -1.8 -1.8

Պետական և պետության կողմից երաշխավորված (ՊՊԵ) պարտք	56.7	58.9	55.8	54.6	53.7	52.3	51.1	50.1
--	------	------	------	------	------	------	------	------

Կենտրոնական կառավարության ՊՊԵ պարտք (տոկոս)	52.0	53.7	51.4	51.0	50.8	50.2	49.5	49.0
--	------	------	------	------	------	------	------	------

Արտարժույթային պարտքի մասնաբաժինը (տոկոս)	80.9	81.1	77.5	77.6	76.5	75.4	73.9	74.3
--	------	------	------	------	------	------	------	------

Արտաքին հատված

Ապրանքների և ծառայությունների արտահանում (միլիոն ԱՄՆ դոլար)	3,500	4,307	4,669	5,074	5,361	5,744	6,137	6,625
---	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Ապրանքների և ծառայությունների ներմուծում (միլիոն ԱՄՆ դոլար)	-4,516	-5,710	-6,583	-7,132	7,467	-7,892	8,371	8,875
--	--------	--------	--------	--------	-------	--------	-------	-------

Ապրանքների և ծառայությունների արտահանում (տոկոսային փոփոխություն)	11.6	23.0	8.4	8.7	5.7	7.2	6.8	7.9
---	------	------	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Ապրանքների և ծառայությունների	2.2	26.4	15.3	8.3	4.7	5.7	6.1	6.0
----------------------------------	-----	------	------	-----	-----	-----	-----	-----

ներմուծում
(տոկոսային
փոփոխություն)

Ընթացիկ հաշվի
հաշվեկշիռ (ՀՆԱ-ի
տոկոս)

-2.3 -2.4 -9.1 -7.3 -7.3 -6.9 -6.5 -6.2

ՕՈԻՆ (զուտ,
միլիոն ԱՄՆ դոլար)

272 228 266 296 318 346 376 407

Համախառն
միջազգային
պահուստներ
(միլիոն ԱՄՆ
դոլար)

2,204 2,314 2,249 2,284 2,373 2,418 2,468 2,633

Ներմուծման
ծածկույթ 1/

4.6 4.2 3.8 3.7 3.8 3.5 3.3 3.4

Փոխարժեքը
Ժամանակաշրջանի
վերջում (դրամ մեկ
ԱՄՆ դոլարի
դիմաց)

484 484 484

Միջին փոխարժեք
(դրամ մեկ ԱՄՆ
դոլարի դիմաց)

480 483 483

Աղբյուրներ՝ Հայաստանի իշխանություններ և Հիմնադրամի
աշխատակիցների հաշվարկները և կանխատեսումները:

1/ Համախառն միջազգային պահուստներն՝ ըստ հաջորդ տարվա ապրանքների և
ծառայությունների ներմուծման ամիսներ, այդ թվում՝ պահվող ՓՀԻ: